

FÖRETAGAROMBUDSMANNEN
Den Nya Valfärden
Box 5625
114 86 Stockholm
Tel 08-545 038 10
Fax 08-611 35 62
E-post: fo@dnv.se
Hemsida: www.dnv.se

Utredning
Datum: 2001-11-06
Ärendenr: FO-2001-013
Se även utredning

Skattelagarna skapar orättvisa i familjen

Sammanfattning

Familjen Ernstsson äger och driver ER-Konsult Förvaltning AB med dotterbolag. Pappa Börje äger 60 procent och mamma Barbro och barnen Nichlas, Ludwig och Jennianne tio procent vardera. När Nichlas arbetade i ett av dotterbolagen fick han inte längre utnyttja samma lättnadsregler som hans syskon och hans pappa. Nichlas drabbades av höjd skatt på aktieutdelningen i bolaget.

Företagarombudsmannen konstaterar att skattereglerna för fåmansbolagsägare inte bara är snåriga och svårbegripliga till sin innebörd, utan också att de kan slå orättvist och godtyckligt. Företagarombudsmannen anser att fåmansbolagsreglerna bör avskaffas.

Fallet

ER-Konsult Förvaltning AB i Växjö är moderbolag i en koncern som ägs och drivs av familjen Ernstsson. I koncernen ingår ett antal dotterbolag, till exempel ERKU AB och ERT Godis AB. Börje Ernstsson äger 60 procent av moderbolaget, hans hustru Barbro tio procent och barnen Nichlas, Ludwig och Jennianne tio procent vardera.

År 1998 arbetade äldste sonen Nichlas, som då var 30 år, i dotterbolaget ERKU AB. Hans lön i bolaget var inte mer än 10 basbelopp (vilket beskattningsåret 1999 var 364 000 kronor), ej heller mer än 120 procent av den högst betalde icke-delägaren i koncernen (se faktaruta). Det innebar att han enligt skattereglerna för fåmansbolag inte hade rätt att utnyttja bolagets löneunderlag (summa löner till icke-ägare) vid beräkningen av det belopp som berättigade till "lättnad" vid beskattningen av utdelning från bolaget.

Men hans syskon Ludwig och Jennianne, som ägde lika många aktier som Nichlas, men inte jobbade i koncernen, hade rätt att utnyttja lättnadsreglerna fullt ut. Löneunderlaget fick inte utnyttjas vid beräkningen av lättnadsutrymmet.

Mamma Barbro arbetade som administratör i moderbolaget. Hennes lön var inte tillräckligt hög för att hon skulle kunna utnyttja

löneunderlaget. I skattehänseende behandlades hon som sonen Nichlas, alltså på ett annat sätt än barnen Ludwig och Jennianne.

Pappa Börje arbetade i bolaget och hade tillräckligt hög lön för att utnyttja löneunderlaget och därigenom få skattelättnad vid aktieutdelning. Han hade samma rätt till lättnad som barnen Ludwig och Jennianne som inte arbetade i företaget, en rätt som alltså inte tillkom Nichlas och Barbro, som tjänade för lite för att få förmånsbehandling.

År 1998 gjorde moderbolaget en aktieutdelning till ägarna.

Familjen tog hjälp av revisor för att räkna ut hur mycket skatt de skulle betala på utdelningen. Det visade sig att Börje, som arbetade i koncernen med hög lön, och Ludwig och Jennianne, som inte arbetade i koncernen, fick ut 16 procent av utdelningen skattefritt och 84 procent med 30 procents kapitalskatt. Barbro och Nichlas, däremot, som jobbade i familjekoncernen med lägre lön, fick bara ut 6 procent av utdelningen skattefritt och 68 procent med kapitalbeskattning. På återstående 26 procent av utdelningen beskattades de som för inkomst av tjänst.

Hur stor andel av utdelningen som avgår i skatt beror bland annat på den skattskyldiges övriga inkomster och kommunalskattesatsen. Nichlas fick behålla 63 procent av utdelningen. Syskonen Ludwig och Jennianne, som fick lika många kronor i utdelning, fick behålla 74 procent av utdelningen oavsett deras inkomster och skattesituation i övrigt.

Staten extrabeskattade Nichlas med 11 procent av utdelningen för att han tog anställning i ett av familjens egna bolag. "Vare sig de 11 procenten representerar mycket eller lite pengar är principen helt fel", säger familjen Ernstsson.

Företagarombudsmannens bedömning

Företagarombudsmannen är en privat grupp som inom ramen för Stiftelsen Den Nya Valfärden verkar för ett bättre företagarklimat i Sverige.

- Skattereglerna kring fåmansbolagen är absurda, säger Företagarombudsmannen. De är inte bara så svårbegripliga att en normal företagare knappt har en chans att begripa dem. De kan också få orättvisa konsekvenser.

- Ett av syftena med dessa regler är att förhindra att företagare tar ut ersättning som utdelning i stället för arbetsinkomst för att få ned skatten, fortsätter Företagarombudsmannen. Lättnadsreglerna infördes gradvis under 90-talet eftersom det framstod som uppenbart orimligt att en företagare inte skulle kunna ta ut någon

utdelning alls annat än till tjänstebeskattning. Men lättnadsreglerna har skapat skattekinneseri och godtycke, vilket detta fall visar.

- Risken för att en företagare ska kunna berika sig genom att ta utdelning i stället för arbetsinkomster är överdriven, menar Företagarombudsmannen. På utdelade vinstmedel tar staten först bolagsskatt i det utdelande företaget. Om bolaget gör en vinst på hundra kronor och delar ut vinsten får staten ungefär 50 kronor i skatter och avgifter och den skattskyldige 50 kronor netto. Om hundralappen i stället används för lön får den skattskyldige ungefär lika mycket när arbetsgivaravgifter och kommunalskatt är betalda. Om han dessutom betalar statlig inkomstskatt får han ungefär 35 kronor kvar. I så fall är utdelningsalternativet bättre, men å andra sidan förlorar företagaren då de sociala rättigheter som följer med inkomst av tjänst.

- Fåmansbolagsreglerna bör avskaffas, avslutar Företagarombudsmannen. De kom så sent som 1976. Dessförinnan ansågs de inte behövas. De behövs inte nu heller. De ger uttryck för en ogin och otidsenligt syn på företag och företagande. Företagarklimatet skulle förbättras avsevärt om dessa regler försvann. Statens förlust av en sådan förändring vore ringa.

I Företagarombudsmannens bedömning av ärendet deltog Tommy Adamsson, Patrik Engellau, Edward Waller, Clas Nordström, Monica Werenfels-Röttorp, Camille Forslund och Lars I. Jansson.

Aktieutdelning beläggs normalt med 30 procents skatt för inkomst av kapital. Men för fåmansbolag gäller särskilda regler. Fåmansbolagsägare beskattas som om utdelningen varit lön, alltså med kommunalskatt och eventuellt statlig skatt.

Det finns dock vissa "lättnadsregler". Man lägger ihop insatt kapital och bolagets lönesumma till icke-ägare (efter vissa avdrag). Ungefär tio procent (egentligen statslåneräntan plus fem procent) av det beloppet får delas ut till fåmansbolagsägare med lägre skatt. Omkring en tredjedel av lättnadsbeloppet kan delas ut skattefritt och resten beskattas som inkomst av kapital.

Men en förutsättning för att bolagets lönesumma (efter avdragen) ska ingå i det belopp på vilket ränta räknas är att företagaren årligen tjänar antingen mer än tio basbelopp eller också minst 120 procent av vad den högst betalade icke-delägaren i bolaget tjänar.

Den delägare i ett fåmansbolag som har ett obetydligt inflytande över bolaget och som inte arbetar i bolaget har också rätt att dra nytta av lättnadsreglerna.

[Se även pressmeddelande](#)